

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

EL LLIBRE

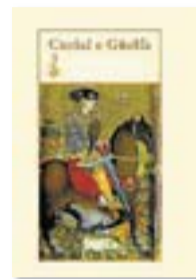
'CURIAL E GÜELFA' ÉS UN DELS CIMS DE LA NOVEL·LA CAVALLERESCA EUROPEA. ESCRITA PROBABLEMENT ENTRE EL 1435 I EL 1462 PER UN AUTOR ANÒNIM, L'OBRA NO VA SER EDITADA FINS A L'ANY 1901 PER ANTONI RUBIÓ I LLUCH. LOLA BADIA I JAUME TORRÓ EN SIGNEN LA NOVA EDICIÓ CRÍTICA

'Curial e Güelfa': Senyors ancestrals, noblesa catalana

JOAQUIM ARMENGOL

Sóc partidari dels llibres ben fets, bells, més enllà del seu contingut estimulant, volem que com a objectes se'ls pugui contemplar, fullejar i llegir amb impatiència satisfacció, manejables, que no els caiguin les pàgines, en paper decent, de qualitat, i que siguin revisats a fons, sense errates, en què es vegi amor, cura i l'encís de perdurabilitat. És cert que la majoria de llibres publicats no compleixen molts dels requisits esmentats, per això dóna gust tenir a les mans la primera edició crítica i comentada de *Curial e Güelfa*, la famosa novel·la catalana de cavalleries del quatre-cents, a càrrec de Lola Badia i Jaume Torró, editada per Quaderns Crema. Un clàssic medieval imprescindible, exhumat per Agustín Durán i Manuel Milà i Fontanals el 1876 de l'arxiu de la Biblioteca Nacional de Madrid, i que sortí a la llum gràcies a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, el 1901. *Curial e Güelfa* és, per la complexitat inherent dels seus elements, una obra incomparable. El

llibre és ple d'admirables sorpreses i la curiositat és inevitable. I no només pel fet misteriós i especulatiu del seu anonimat, un anònim, cal dir, embegut per una cultura molt notable que andareja per Plató, Ovidi, Boccaccio, Dant o el mateix Petrarca, sinó també perquè acaba sent un producte literari divertit i de gran qualitat. *Curial e Güelfa*, més enllà de la fabulosa història que explica, és un autèntic document de la vida de mitjans segle XV –ambientada, però, al segle XIII–, que capta la realitat que l'envolta, retratant de manera avinent els usos, costums, paisatges i personalitats de l'època, i les circumstàncies polítiques i socials. És, de fet, una narració cavalleresca, lluny encara de la novel·la burgesa, que s'ajusta al roman d'aventures i al model de les cròniques biogràfiques dels cavallers; però que també desprèn un cert esperit renovador (el trànsit de la cultura feudal cap a la renovació humanística), per la sorprenent complexitat psicològica en els episodis sentimentals i les reflexions que planteja el narrador sobre com explicar una història. A més és una novel·la d'amor i de guerra, la

CURIALE GÜELFA
ANÒNIM
EDICIÓ DEL BADIA I
J. TORRÓ
QUADERNS CREMA
754 PÀG. / 29 €

història de formació d'un cavaller i cortesà, sorgit del poble, que arriba a príncep pels seus mèrits en les armes, per la seva qualitat moral i per la seva competència com a poeta i músic. Curial és, doncs, un heroi literari que enllaça amb la tradició èpica de les cavalleries feudals i que representa l'estampa ideal d'un gentilhome, pur i digne. Güelfa, en canvi, és el nucli que articula la trama, una trama que dibuixa tot un arc d'existència, amb una potent vocació lúdica, didàctica i ètica, una moralitat que retrata un univers cavalleresc perfecte, i que mostra una feminitat capaç de fer front als impediments socials.

Per ser una obra de ficció està dotada d'una singular versemblança, amb una prosa treballada, elegant i clara, en què el fet fantasiós acaba controlat per una contenció racionalista. El simbolisme i el realisme hi conviuen, però sense arribar a fondre-s'hi mai. Potser és un llibre amb poc humor, però amb molta gràcia pel ritme d'aventures vibrant: tornejos, una vintena de combats, una batalla campal entre tropes imperials i turcs, celebracions, naufragis, nans, monges que posen fi a una lluita i l'encantadora dèria dels cavallers errants que, en veure un altre cavaller acompanyat d'una donzella, l'hi han de fotre, tant sí com no, per les armes. Això pot alimentar alguns prejudicis, és cert, però té una gràcia infinita. Per aquestes pàgines hi corren alguns senyors de l'ancestral noblesa catalanoaragonesa (Orcau, Ximénez, Montcada, Bages...), i també un autèntic fervor monàrquic projectat en la figura de Pere II el Gran. Tanmateix, encara que hi tinguin papers destacats el rei de França, l'emperador d'Alemanya i personatges italians, els millors cavallers, els governants més justos i els mercaders més honrats són catalans o aragonesos. Quina magnífica i incisadora ironia! ♦♦

MÉS ENLLÀ DE LA FABULOSA HISTÒRIA QUE EXPLICA, 'CURIAL E GÜELFA' ÉS UN AUTÈNTIC DOCUMENT DE LA VIDA DE MITJANS DEL SEGLE XV, AMBIENTADA, PERÒ, AL SEGLE XIII

GETTY IMAGES

SOTA SOSPITA

Coneixeu un tal Tranströmer?

El dia que van anunciar que el poeta suec Thomas Tranströmer havia guanyat el premi Nobel de literatura, a molts se'ls va quedar cara de pòquer. Esperaven que fos Murakami o Cormac McCarthy, o qualsevol autor popular, abundantment editat en català. Passa, però, que fa anys que la desconexió entre el nostre petit món i el món de la literatura diguem-ne universal és total. Dels premis Nobel d'aquest mil·lenni,

només coneixíem, i encara, els anglosaxons (Lessing, Coetzee, Pinter i Naipaul). La resta, per casualitat. Pel que fa a Kertész, sabem que existia perquè hi ha un senyor anomenat Jaume Vallcorba obsessionat en la literatura de l'Europa central i oriental, cosa que no va evitar, tanmateix, que no sabéssim qui eren Herta Müller o Elfriede Jelinek. El pitjor va venir quan li van donar el guardó a un francès, Jean-

Marie Gustave Le Clézio. Profusament editat en castellà a can Tusquets, i nul·lament en català. Zero. I això que parlem d'un autor d'un país veí, com si diguéssim. No ens va estranyar gens, doncs, que tots ens alegréssim amb el Nobel a Mario Vargas Llosa. Ostres, a aquest sí que el coneixem! El pitjor, sobretot quan s'és ignorant, és menystenir el vencedor –en els últims dies he sentit dir que el nou Nobel no és res de l'al-

ANDREU GOMILA

VAN DONAR EL NOBEL A VARGAS LLOSA, I A ELL ALMENYS EL CONEIXÍEM!

tre món per gent que no l'ha llegit ni pensa fer-ho-. Sobretot quan, a las, Tranströmer és un autor traduït al català. Per ser més precisos, traduït per Carolina Moreno Tena i publicat en una editorial de Catarroja (l'Horta), Perifèric. A França, sense anar més lluny, el poeta suec té edicions de butxaca a càrrec del segell literari més important. Per què? Doncs perquè és un poeta espectacular. Busqueu *La plaça salvatge* i ho descobrireu.